

Instytut Pamięci Narodowej - Archiwum

<https://archiwum.ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/200490,Andrzej-Gwiazda-i-Krzysztof-Wyszkowski-bohaterami-projektu-I-PN-Cyfrowi-Bohaterow.html>
04.04.2026, 17:10

Andrzej Gwiazda i Krzysztof Wyszkowski bohaterami projektu IPN „Cyfrowi Bohaterowie”

W 46. rocznicę powołania Wolnych Związków Zawodowych Wybrzeża przypominamy projekt Instytutu Pamięci Narodowej „Cyfrowi Bohaterowie”. Przy użyciu najnowszych technologii odtworzone zostały postacie, które odegrały ważną rolę w polskiej historii XX wieku.

29 kwietnia 2024 r. przypada 46. rocznica powołania przez gdańskich działaczy niepodległościowych Komitetu Założycielskiego Wolnych Związków Zawodowych Wybrzeża. Wydarzenie zainspirowane zostało powstaniem Wolnych Związków Zawodowych w Katowicach w lutym 1978 roku. Pod deklaracją podpisały się zaledwie trzy osoby, choć grupa była liczniejsza. Wśród sygnatariuszy dokumentu znaleźli się Andrzej Gwiazda i Krzysztof Wyszkowski, których wspomnienia z tamtych dni zostały utrwalone dzięki projektowi „Cyfrowi Bohaterowie”. To właśnie gdańscy działacze zapoczątkowali niezależny ruch związkowy w państwie komunistycznym, a ich odwaga i determinacja zaowocowały po dwóch latach powstaniem wielkiego, liczącego blisko 10 milionów członków Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego Solidarność.

Powstanie Wolnych Związków Zawodowych Wybrzeża

Pierwszy niezależny związek zawodowy w PRL powstał w Katowicach w lutym 1978 roku. Na jego czele stanął Kazimierz Świtoń, elektromonter współpracujący z Ruchem Obrony Praw Człowieka i Obywatela. Grupa działaczy niepodległościowych w Gdańsku podchwyciła ideę tworzenia niezależnego związku zawodowego, na podstawie ratyfikowanej przez PRL Konwencji Nr 87 Międzynarodowej Organizacji Pracy, przyznającej pracownikom i pracodawcom prawo tworzenia bez zezwolenia własnych organizacji związkowych.

29 kwietnia 1978 roku w Gdańsku powstał Komitet Założycielski WZZ Wybrzeża, który opublikował Deklarację, podpisaną przez trzy osoby, w tym: Andrzeja Gwiazdę i Krzysztofa Wyszkowskiego.

Powstanie niezależnej organizacji związkowej w PRL było znaczącym wydarzeniem. Dotychczas zniewolone przez komunistów społeczeństwo co pewien czas buntowało się, wyrażając swe niezadowolenie i spontanicznie domagało się „chleba i wolności”, jak w czerwcu 1956 roku w Poznaniu, w marcu 1968 roku w Gdańsku i Warszawie, w grudniu 1970 roku w Gdańsku, Gdyni i Szczecinie, w czerwcu 1976 roku w Radomiu i Ursusie. W drugiej połowie lat 70. sytuacja uległa zmianie. Po pierwsze, pojawiły się niezależne od komunistów struktury, aspirujące do pełnienia roli rzeczników interesów społeczeństwa. Po drugie, niezależne organizacje społeczne i związkowe działały na gruncie obowiązujących

przepisów prawa.

Projekt IPN „Cyfrowi Bohaterowie”

W 46. rocznicę utworzenia Wolnych Związków Zawodowych przypominamy innowacyjny projekt Instytutu Pamięci Narodowej „Cyfrowi Bohaterowie”. Technologia, która została wykorzystana podczas jego realizacji umożliwiła przenoszenie rzeczywistych osób do świata wirtualnego. Dzięki systemowi złożonemu z ponad czterdziestu kamer oraz zaawansowanym algorytmom, możliwe było zeskanowanie ruchu twarzy i stworzenie w sposób automatyczny cyfrowych modeli w pełni oddających unikatowe cechy zeskanowanej osoby. Ponadto w ramach przedsięwzięcia zrealizowane zostały również nagrania całych postaci.

Jednym z pierwszych „Cyfrowych Bohaterów” został **Andrzej Gwiazda**, jeden z najważniejszych przywódców strajku w sierpniu 1980 roku i Solidarności lat 1980–1981, założyciel Wolnych Związków Zawodowych Wybrzeża i sygnatariusz ich deklaracji w 1978 roku. Wielokrotnie więziony i represjonowany za swoją działalność antykomunistyczną. W sierpniu 1980 roku został członkiem Prezydium Międzyzakładowego Komitetu Strajkowego w Stoczni Gdańskiej i był współautorem listy 21 postulatów. Po wprowadzeniu stanu wojennego w 1981 roku internowany a następnie aresztowany. Po wyjściu z więzienia domagał się odtworzenia statutowych struktur „Solidarności” i sprzeciwiał się kompromisowi zawartemu przy Okrągłym Stole.

Nagranie holograficzne

Kolejną postacią prezentowaną w tym nowatorskim projekcie IPN jest **Krzysztof Wyszkowski**, działacz, drukarz i dziennikarz, znany ze swojego zaangażowania w ruch Solidarności. Był współzałożycielem i jednym z sygnatariuszy Deklaracji Wolnych Związków Zawodowych Wybrzeża oraz sekretarzem redakcji „Tygodnika Solidarność”. Internowany po wprowadzeniu stanu wojennego w 1981 roku, a następnie aresztowany w 1983 roku. Krzysztof Wyszkowski był uczestnikiem strajków w Stoczni Gdańskiej w 1980 i 1988 roku, a także obserwatorem podczas rozmów przy Okrągłym Stole. W późniejszych latach został doradcą politycznym premierów Jana Krzysztofa Bieleckiego i Jana Olszewskiego.

Nagranie holograficzne

Projekt „Cyfrowi Bohaterowie” to znakomite połączenie historii i nowych technologii. W

innowacyjny sposób przypomina nam o ważnych momentach w historii Polski oraz pozwala na odkrycie niezwykłych historii polskich bohaterów. Projekt będzie rozwijany, co daje nadzieję na to, że w przyszłości będziemy mieli szansę poznać więcej cyfrowych bohaterów i ich historii. Jednym z kolejnych planowanych kroków jest wzbogacenie niniejszej technologii o uczenie maszynowe oparte o petabajty danych zgromadzone w zasobach Instytutu Pamięci Narodowej.

Z projektem „Cyfrowi Bohaterowie” można się zapoznać w [bibliotece cyfrowej IPN TV](#) na kanale YouTube, a także na stronie [Biura Nowych Technologii](#), w social mediach Instytutu na profilach Facebook, Twitter oraz LinkedIn.

Polecamy także:

[Portal „W walce o lepszą przyszłość. Wolne Związki Zawodowe 1978-1980](#)

[Materiały o Wolnych Związkach Zawodowych na portalu przystanekhistoria.pl](#)